

การเขียนบันทึก เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Journal Writing for Specific Purposes)

บุษบา ดันทอง

เป็นเวลานานกว่า 20 ปีมาแล้ว ที่การเขียนบันทึก หรือที่เรียกทับศัพท์กันว่า journal writing ได้ทำให้วงการศึกษาระดับต่างๆ ของโลกตะวันตกตื่นตัวขึ้น ปัจจุบันนี้ การเขียนบันทึกถือเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของห้องเรียน ที่นักการศึกษา ครู อาจารย์ และ นักวิชาการในหลากหลายสาขากล่าวถึง อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทยการเขียนบันทึก เริ่มเป็นที่กล่าวถึงเมื่อไม่นานมานี้เอง อันที่จริงแล้ว การเขียนบันทึกนั้นมีหลายรูปแบบ และมีวัตถุประสงค์ต่างๆ กัน บทความนี้จะขอนำเสนอแนวคิดเรื่อง การเขียนบันทึก และการนำไปใช้ในวัตถุประสงค์ต่างๆ

การเขียนบันทึก คืออะไร

การเขียนบันทึก หรือในที่นี้ขอเรียกทับศัพท์เป็นภาษาอังกฤษว่า journal writing นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การเขียนแบบไม่มีผู้โต้ตอบ (journal, diary) และมีผู้โต้ตอบ (dialogue journals) จากการอ่านรายงานการวิจัย ต่างๆ การเขียนแบบมีผู้โต้ตอบนั้นให้แรงจูงใจในการเขียนมากกว่า ในบทความนี้จะกล่าวถึง ทั้งสองแบบโดยรวม ส่วนตัวอย่างส่วนใหญ่จะเป็นบันทึกแบบโต้ตอบซึ่งนำมาจากการ ศึกษาของผู้เขียนบทความเอง

การเขียนบันทึกนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการนำมาใช้ แต่ ลักษณะสำคัญของ การเขียนบันทึก ก็คือ การเขียนที่แสดงออกถึงความคิดเบื้องลึกของผู้เขียนในประเด็นหนึ่งประเด็นใดที่ผู้เขียนต้องการแสดงออก การเขียนบันทึกเป็นการ เขียนที่ไม่เป็นทางการ ไม่มีรูปแบบตายตัว และไม่เน้นหนักในเรื่องหลักการใช้ภาษา หรือ หลักไวยากรณ์ แต่เน้นหนักในเรื่องของการสะท้อนความคิดของผู้เขียนในประเด็นนั้นๆ การเขียนบันทึกจึงเป็นการเขียนเพื่อการสื่อความหมายจากเบื้องลึกที่อยู่ภายในของผู้เขียน เป็นการเขียนที่จริงใจ เพราะตรงตามใจและแสดงออกถึงตัวตนของผู้เขียนโดยผู้เขียนไม่ต้อง

คำนึงถึงรูปแบบของภาษา Elbow (1973) นักวิชาการด้านการเขียนแนว “แสดงออก” (expressive) ถือว่าการเขียนที่ผู้เขียนได้แสดงออกซึ่งตัวตนของผู้เขียนเองนั้นเป็นการเขียนที่สำคัญยิ่ง

การเขียนบันทึก มีลักษณะคล้ายกับการเขียนบันทึกประจำวัน (diary) ตรงที่ผู้เขียนจะต้องเขียนเป็นประจำสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตามการเขียนบันทึกต่างกับการเขียนบันทึกประจำวัน (diary) ตรงที่ หัวข้อที่นำมาเขียนจะไม่ใช้เรื่องชีวิตประจำวันส่วนตัวที่ผู้เขียนเขียนไว้อ่านเอง ในการเขียนบันทึกนั้นผู้เขียนมีหัวข้อที่จะบันทึกกำหนดไว้แล้วในใจ เป็นการสะท้อนความคิดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียน จากการที่ได้เรียน ได้อ่าน หรือได้จากประสบการณ์ส่วนตัว ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเขียนบันทึกนี้จะต้องมีผู้อ่าน ซึ่งอาจจะเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือรับรู้ในเรื่องที่เขียน เช่นครูผู้สอน หรืออาจจะเป็นผู้อ่านทั่วไปก็ได้ วัตถุประสงค์ในการเขียนบันทึกแบบ journal จึงมิใช่การเขียนถึงเรื่องส่วนตัวเพื่อไว้อ่านเองเช่นเดียวกันกับบันทึกประจำวัน

ตัวอย่างเช่น ในชั้นเรียนของ Kerby และ Liner (1981) นักเรียนจะมีสมุดโน้ตเพื่อเขียนบันทึกการเรียนและให้เก็บไว้ที่โรงเรียน ในวันจันทร์เขาได้ให้นักเรียนเขียนถึงสุดสัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นเวลา 15 นาที ในการเขียนบันทึกชิ้นนี้เขาได้ให้นักเรียนนึกถึงวันสุดสัปดาห์ที่ผ่านมา และให้วิจารณ์เหตุการณ์อะไรก็ได้ที่นักเรียนคิดว่ามีสำคัญหรือเขียนถึงอะไรก็ได้ที่อยากเขียน และในตอนท้ายของบันทึก นักเรียนจะต้องเขียนถึงสัปดาห์ต่อไป ในชั้นเรียนถ้ามีการโต้ในประเด็นที่เรียน นักเรียนก็จะเขียนสรุปประเด็นนั้นในบันทึก

ประโยชน์ของการเขียนบันทึก

ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเป็นอันดับแรก คือการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างเป็นธรรมชาติ การที่ผู้เขียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่มีการตรวจและแก้ไขภาษาที่เขียน ดังนั้นผู้เขียนจะไม่รู้สึกถูกกดดัน หรือกังวลเรื่องภาษา จึงทำให้ผู้เขียนสามารถสื่อสารสะท้อนความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่ การเขียนบันทึกแบบนี้จึงเป็นการฝึกภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงมีนำการเขียนบันทึกไปใช้ในการเรียนภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาที่หนึ่ง หรือภาษาต่างประเทศ

เมื่อธรรมชาติของการเขียนเป็นไปในลักษณะดังกล่าว จะทำให้ผู้อ่าน (ผู้สอน) และผู้เขียน (ผู้เรียน) ได้รู้จักซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้อ่านโดยเฉพาะผู้สอนได้รู้จักผู้เรียนอย่างที่ไม่มียุติวิธีที่ทำให้ผู้สอนรู้จักผู้เรียนได้ดีเท่ากับการสื่อสารทางการเขียนบันทึก

ผู้สอนสามารถสื่อสารหรือส่งผ่านสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ทราบ โดยที่ผู้เรียนไม่รู้สึกลัวตกต่ำเท่ากับการสื่อสารโดยตรงเช่นทางการพูด ดังที่ผู้เรียนเขียนในบันทึกได้ตอบกับผู้สอนเป็นภาษาอังกฤษในวิชาการเขียนภาษาอังกฤษเบื้องต้นที่ผู้เขียนได้ศึกษาว่า

“I would like you to know I got many knowledge from you. It's the great class! I can contact you by journals. I like this class, I like teacher, I like my friend, I like journals.”

การเขียนบันทึกนั้นเป็นที่ยอมรับว่าเป็นการเขียนเพื่อการเรียนรู้ (writing to learn) โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา การเขียนบันทึกการเรียนนั้น เกิดขึ้นในทุกสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็น วิชาจิตวิทยา วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์และแม้แต่วิชาคณิตศาสตร์ การเขียนบันทึกในชั้นเรียนวิชาต่างๆ เปรียบเสมือนการจดจำความรู้ ซึ่งต่างจากการจดคำบรรยายในชั้นเรียน เนื่องจากการจดคำบรรยายนั้นคือการลอกคำพูดของผู้บรรยาย ส่วนการเขียนบันทึกการเรียนนั้นคือการบันทึกความคิดที่ได้จากการเรียนวิชานั้นๆ ซึ่งผู้บันทึกสามารถสอดแทรกความคิดคำนึงข้อสงสัย หรือแม้แต่ความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนวิชานั้นๆ ได้ การเขียนบันทึกเป็นการเขียนแบบ “active” ผู้เขียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับเรื่องที่เรียนอยู่

อีกสิ่งหนึ่งว่าการเขียนบันทึกเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาก็คือ ยิ่งผู้เขียนบันทึกได้สะท้อนความคิดมากเท่าใด เท่ากับผู้เขียน “คิดเป็น” มากเท่านั้น นอกจากนี้ในวงการศึกษาดังกล่าวยังให้การเขียนบันทึกนี้เป็นที่ที่นักศึกษาได้แสดงออกซึ่งความคิดอย่างเสรี เป็นการให้นักศึกษาผู้เขียนบันทึกได้ฝึกการคิดให้เหตุผล และมีเหตุผลในการโต้แย้ง

รายงานเกี่ยวกับการนำการเขียนบันทึกไปใช้ในการเรียนวิชาต่างๆ ในหนังสือชื่อว่า The journal book ซึ่งรวบรวมโดย Toby Fulwiler นั้น ล้วนแล้วแต่บ่งบอกถึงประโยชน์ที่เกิดจากการเขียนบันทึกนี้ Fulwiler (1978) เห็นว่าการเขียนบันทึกนั้นมีประโยชน์อย่างมาก ในแง่ที่ทำให้ผู้เขียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิด พิจารณา สงสัย และตั้งคำถาม

Perl (1994) นักวิชาการทางการเขียนอีกผู้หนึ่ง ยังได้เสนอความคิดว่า บันทึกของนักเรียนเองนั้นยังสามารถนำมาใช้เป็นบทเรียน เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาและได้ตอบกับความคิดของเพื่อนร่วมชั้นในชั้นเรียนนั้นๆ ได้อีกด้วย

จากประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเขียนบันทึก จึงมีผู้นำมาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ กัน

การเขียนบันทึกเพื่อการสื่อสาร

Staton และคนอื่นๆ (1988) เป็นผู้ที่ได้พบและศึกษาการเขียนบันทึก แบบโต้ตอบ หรือเรียกกันในภาษาอังกฤษว่า *dialogue journal* การเขียนบันทึกแบบโต้ตอบนี้ได้เกิดขึ้นในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาเล็กๆ ห้องเรียนหนึ่งในสหรัฐอเมริกา ที่มีครูผู้สอนชื่อว่า Leslee Reed Reed ได้ให้นักเรียนเขียนกับเธอเป็นประจำเพื่อพูดคุยซักถามถึงเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและในห้องเรียน โดย Reed ได้เขียนตอบบันทึกของนักเรียนทุกครั้ง คล้ายๆ กับการเขียนจดหมายถึงกัน ดังแสดงในตัวอย่างข้างล่างนี้ ตัวอย่างที่ได้ตัดตอนมาจาก บันทึกตอนหนึ่งระหว่าง Reed กับนักเรียนชั้นประถมคนหนึ่ง (Peyton, 1988: 91) ว่า

Jay: *Potting was really a lot of fun. I liked getting dirty. I can't wate for the hoot I rilly hope that there is dressing up but I still think this one will be fun all of them.*

Mrs. Reed: *How would you like to dres up? Thank you for your help in potting. They should be a super addition to the hoot. I am very serious about your noises. They are fine sounds and you may use your recesses and noons to do them in the room. Then you'll have fun and the class won't hink you are weird.*

Jay: *at leased today I got to see the movie today I finished hayer the sky. It was my favert book you should read it to the class I might gring some plant for the hoot. In math we were sopas to do eney page we wanted to I did fractions. Have a good weekend.*

Mrs. Reed: *Thank you! I hope your weekend was pleasant. Having Mr. Willis tutor you gave you confidence! He will come again on Wednesday. Have him help you with division, okay?*

จะเห็นว่าบันทึกนี้เป็นการเขียนพูดคุยกันถึงประสบการณ์ของผู้เขียน และผู้ตอบ ก็เขียนตอบในลักษณะพูดคุยตอบกลับไป โดยมีได้เน้นความถูกต้องของภาษา

จากการศึกษาของ Staton และคนอื่นๆ (1988) พบว่า ผู้ที่เขียนบันทึกแบบโต้ตอบนั้น รู้จักใช้ภาษาเพื่อเล่าถึงประสบการณ์ส่วนตัว สอบถาม ให้สัญญา ขอโทษ ชี้แนะ บ่น แสดงความคิดเห็น

จากการศึกษานันทิกแบบโต้ตอบในชั้นเรียนการเขียนภาษาอังกฤษขั้นต้นของ
นิสิตของผู้เขียนบทความเอง พบว่า ในนันทิกแบบโต้ตอบกับผู้สอน นิสิตรู้จักใช้ภาษา
เพื่อซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็น บ่น และ เริงขอร้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Dear Ajarn,

*I'm sorry today I was talkative girl. The next time I won't do again.
I swear!*

*I have a question. I confused the word "scarry" you said it means
something make someone afraid and when I was afraid of the exam,
can I use "scarry"?*

*Once on Tuesday I could not attend the class, so I missed teaching
about "and, but, so" with subject and verb. Could you explain to me
shortly, please?*

ในขณะที่นันทิกแบบโต้ตอบกับเพื่อนในชั้นเรียนด้วยกันนั้น นิสิตจะแสดงความ
รู้สึกส่วนตัว ถามเริงขอร้องให้เพื่อนช่วยเหลือ เตือน ขอโทษ รวมไปถึงการล้อเล่น
ดังตัวอย่างที่ตัดตอนมาจากนันทิกแบบโต้ตอบระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

"Yesterday is mother's day, are you a good child?"

*"I went to Wat Phra Kaeo temple. I assure you can't visit all over only
one day. Trust me!*

*"I don't understand about your first paragraph. I think you will tell me
that you don't worry about thing you did. If it's not please tell me again."*

*"How about assignment 3? It's sad to me and make me worry with the
midterm examination. I don't know how to use "verbs" with any words.
...I often do mistake. (so you are be careful!)"*

จากการศึกษานันทิกโต้ตอบของผู้เขียนบทความเอง เห็นว่าการเขียนนันทิก
แบบโต้ตอบเป็นการฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดี เหมาะสำหรับการเป็นกิจกรรม
ในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching)
และการฝึกความคล่องในการใช้ภาษาอังกฤษด้วย

การเขียนบันทึกเพื่อการอ่าน (Reading log, Literary journals, Reading response journal)

การเขียนบันทึกในภาษาแม่ในชั้นเรียน หรือเรียกกันอีกหลายชื่อว่า “log book”, “class log” นั้น คือการเขียนที่ครูหรืออาจารย์ผู้สอนกำหนดให้เขียนเป็นประจำ สม่ำเสมอ บันทึกการอ่านเป็นที่นิยม และเหมาะสำหรับการเรียนอ่านเป็นอย่างมาก บันทึกนี้จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ‘Reading log’ ในชั้นเรียนวิชาการอ่าน ผู้เรียนจะบันทึกสิ่งที่ตัวเองคิดในระหว่างอ่านหรือเมื่ออ่านบทอ่านชิ้นนั้น ๆ จบลงก็ได้

การเขียนบันทึกเพื่อการอ่านนั้นให้ประโยชน์ต่อผู้เขียน ไม่ว่าผู้เขียนจะมีระดับความสามารถในระดับใดเมื่อได้เขียนบันทึกการอ่านแล้วผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ เนื่องจากการเขียนบันทึกในลักษณะนี้นั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงเรื่องที่อ่านจากประสบการณ์หรือพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่ เมื่อได้เขียนบันทึกก็เท่ากับได้สร้างองค์ความรู้ขึ้นมาด้วยตนเองบนพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่ นอกจากความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอันเกิดจากการเขียนบันทึกแล้ว การเขียนบันทึกนี้ยังสร้างความมั่นใจและแรงจูงใจในการอ่านด้วย (Wollman-Bonilla, 1986) Smith (1988) ได้รายงานการวิจัยจากหลากหลายชั้นเรียนว่า การเขียนบันทึกไปพร้อมกับการอ่านในลักษณะนี้นั้นดีกว่าการอ่านเพียงอย่างเดียว

ในชั้นเรียนวรรณคดี บันทึกนี้จะเป็นที่รู้จักในชื่อว่า “Literary journals” การเขียนบันทึกนี้ก่อให้เกิดจากความคิดที่สะท้อนจากการอ่านงานเขียนชิ้นนั้น ๆ Perham (1992 cited in Sandra, 1996) ได้ให้นักเรียนทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับการศึกษาผู้ใหญ่ไปจนถึงระดับบัณฑิตเขียนบันทึกการอ่าน จากการอ่านบันทึกของนักเรียน Perham พบว่า การเขียนบันทึกในการเรียนวิชาวรรณคดีนั้นทำให้นักเรียนนำตัวเองเข้าไปในเรื่องที่อ่าน เกิดการปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับเรื่องที่อ่าน นอกจากนั้นแล้ว นักเรียนยังเขียนบันทึกได้อย่างมี “เสียง” หรือ “voice” นั่นก็คือ นักเรียนได้แสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึกที่ได้จากการอ่านงานเขียนอย่างแท้จริง (ซึ่งถ้าเทียบกับการเขียนรายงานในชั้นเรียนแล้ว คงจะได้อารมณ์หรือความรู้สึกที่เสแสร้ง เนื่องจากการเขียนเพื่อสอบหรือเพื่อคะแนนหรือเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของผู้สอน) Kirby และ Liner (1981) ได้ใช้การเขียนบันทึกในวิชา วรรณคดีเช่นกัน ในบันทึกนี้เอง นักเรียนจะมีโอกาสคัดลอกบทกลอนหรือโคลงที่นักเรียนชอบ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึกอย่างเต็มที่ การเขียนบันทึกในชั้นเรียนวรรณคดีจึงเป็นการอ่าน การเขียนในสิ่งที่ตนอ่าน ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้ชั้นเรียนวรรณคดีของเขาเป็นที่ที่สร้างนิสัยให้นักเรียนเรียนรู้

การถกเถียงโต้แย้งในสิ่งที่ได้เรียน Kirby และ Liner เองยังได้เสนอให้ใช้การเขียนบันทึกในชั้นเรียนนวนิยายและการละคร โดยเขาแนะนำให้เขียนบันทึกในระหว่างที่อ่าน นักเรียนสามารถตั้งข้อสังเกตส่วนตัว ตั้งคำถาม แสดงความรู้สึก หรือแม้กระทั่งแสดงความคิดที่เบี่ยงเบนไปจากเรื่องที่อ่าน

การอ่านบันทึกของนักเรียนในลักษณะนี้นั้น จะทำให้ผู้สอนได้รับรู้ถึงระดับความเข้าใจในบทเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้แล้วยังเป็นสื่อการสอนที่ทดแทนการตอบคำถามท้ายบท (ที่นำเบื่อหน่ายและไม่ทำทนาย) อีกด้วย ตัวอย่างเช่น ผู้สอนสามารถที่จะกำหนดให้นักเรียนเขียนบันทึกในประเด็นที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เช่น ให้บันทึกคำศัพท์ใหม่ให้คัดลอกบทโคลงกลอนตอนที่ชอบ หรือ คำพูดของตัวละคร ให้นักเรียนเขียนได้ตอบกับตัวละครในบทเรียน ให้เขียนคาดเดาถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในเนื้อเรื่องต่อไป

รูปแบบการเขียนบันทึกการอ่านนั้นไม่ตายตัว Fulps และ Young (1991) ได้เสนอแนะว่า สมุดที่ใช้เขียน บันทึกการอ่านนั้นจะมีลักษณะอย่างไรก็ได้ อาจจะเป็นสมุดเขียนรายงานที่ฝึกส่งทีละแผ่น หรือเป็นเล่มก็ได้ และนักเรียนสามารถที่จะสรรค์สร้างบันทึกของตนเองตามความคิดสร้างสรรค์ ของแต่ละคน Reed (1988) แนะนำให้นักเรียนเขียนบันทึกในระหว่างที่อ่าน สำหรับนักเรียนในระดับประถม Atwell (1987) แนะนำให้นักเรียนเขียนบันทึกได้ตอบกับเรื่องที่อ่านในรูปแบบของการเขียนจดหมาย โดยจะเขียนถึงผู้เขียน หรือตัวละครในเรื่องที่อ่าน หรือครูก็ได้ หรืออาจจะเปลี่ยนแนวทางในการเขียนบันทึกให้หลากหลายเพื่อไม่ให้ผู้เขียนรู้สึกเบื่อก็ได้เช่นกัน Brewster (1988 :57) ได้เสนอแนวทางในการทำให้การเขียนไม่น่าเบื่อไว้ดังนี้

1. ให้นักเรียนคิดว่าตัวเองไม่ใช่ตัวเองในบทเรียนหนึ่งๆ เช่น ในบทเรียนเรื่อง Romeo and Juliet ให้นักเรียนคิดว่าตัวเองเป็นคนแก่ เมื่อตั้งมุมมองเป็นคนแก่ แน่นอน บันทึกที่เขียนนั้นต้องสะท้อนมุมมองที่ต่างไปจากมุมมองของผู้เขียนที่เป็นนักเรียน
2. ให้บันทึกในลักษณะที่แตกต่างกันในแต่ละครั้ง เช่น บางครั้งก็ให้เขียนในแนวสรุปประเด็น บางครั้งก็เขียนในแนวให้แสดงความคิดเห็น หรือให้จับประเด็นจากเรื่องเพื่อเขียนบันทึกแสดงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น
3. ให้เขียนเป็นกลุ่ม ตัวอย่างเช่น หลังจากเลิกเรียนให้นักเรียนเขียนบันทึกสั้นๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่นักเรียนได้จากการเรียนในวันนั้น ซึ่งอาจจะใช้รูปแบบเป็น ป้ายประกาศ (posters) ก็ได้

4. ให้อาจารย์แทนการเขียน หรือให้แต่งโคลงหรือกลอนแทนการเขียนเป็นเรียงความธรรมดา เช่น นักเรียนสามารถเปลี่ยนรูปแบบของสมุดที่ใช้เขียนบันทึกได้หลากหลาย อาทิ ให้เปลี่ยนจากการเขียนด้วยปากกาเป็นเขียนด้วยสีแทน ให้อาจารย์หรือการดูประกอบเป็นต้น

การเขียนบันทึกการอ่านนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะชั้นเรียนภาษาหรือวรรณคดีเท่านั้น ในชั้นเรียนอื่นๆ สามารถนำการเขียนบันทึกการอ่านมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนได้ด้วย

ตัวอย่างข้างล่างนี้เป็นบันทึกในชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษวิชาการทางด้านวิศวกรรม นิสิตได้เขียนเมื่อได้อ่านบทความเกี่ยวกับสาขาวิชาชีพทางวิศวกรรมจบลง จากตัวอย่างข้างล่างนี้ให้สังเกต บันทึกฉบับแรกและฉบับต่อมาซึ่งมีระยะเวลาต่างกัน 1 เดือน จะเห็นว่าจากที่นิสิตไม่ได้แสดงความคิดเห็นมากนัก แต่เป็นการสรุปเรื่องที่อ่านในฉบับแรก นิสิตเริ่มกล้าเขียนและแสดงความคิด ข้อเสนอแนะมากขึ้นในฉบับต่อมา

Yesterday at LH2 - 202, I study English. I read "Engineering and Engineering Economy" and when I read finish of 1.1. talk about the role of the scientist and the role of engineering. The concept of 1.1 is "the scientist find a knowledge of mankind's accumulated but the engineering use the knowledge from scientist to develop technology. And scientist bring technology from engineering to find new knowledge. (10 April)

In summary, when I read summary finish I want to know a detail of Plant-Design. How about the three generalized type of Manufacturing Process? And what is the word "Plant layout"? And then, if on one of the three type what is effect about factory? (May 2)

การเขียนบันทึกเพื่อการเขียน

การเขียนบันทึกเพื่อการเขียนเป็นที่รู้จักและนำไปใช้กันอย่างกว้างขวางในวิชาการเขียน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนภาษาที่หนึ่ง หรือการเรียนภาษาต่างประเทศ การเขียนบันทึกประกอบวิชาการเขียนอย่างง่ายก็คือ การใช้การเขียนบันทึกเป็นเสมือน "บันทึกนักเขียน" (the writer's notebook) Marcrorie (1987) แนะนำว่า การให้นักเรียนเขียนบันทึกนั้นเหมือนเป็นการบังคับให้นักเรียนต้องเขียนอยู่ทุกวัน ไม่ว่าจะเป็นเพียง

หนึ่งคำ หนึ่งประโยค หรือหนึ่งข้อความ ในที่สุดบันทึกนี้ก็กลายเป็นบันทึกที่ตัวผู้บันทึกสามารถดึงสิ่งที่ตนเองได้เขียนไว้เป็นข้อมูลในการเขียนของตนเอง หรือเป็นที่ที่นักเขียนใช้ทบทวนหรือจุดประกายความคิดเพื่อการเขียนต่อไปได้เปรียบเสมือนเป็นแหล่งข้อมูลของผู้เขียน Kirby และ Liner (1981: 48) ได้เปรียบเทียบการเขียนบันทึกเพื่อการเขียนว่าเป็นเสมือนเรือนเพาะชำความคิดเล็กๆ (a miniature greenhouse) ที่นักเขียนได้เพาะบ่มความคิดที่สั่งสมไว้ เป็นที่ที่ความคิดในการเขียนเกิดขึ้นได้อย่างน่าประหลาดใจ

นักเขียนที่มีชื่อเสียง เช่น เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ก็มีสมุดบันทึกในลักษณะเช่นนี้ ผู้เขียนบทความนี้เคยขอดูสมุดบันทึกที่ท่านพกติดตัวอยู่เป็นประจำ และสังเกตเห็นว่าสมุดบันทึกของท่านก็คือ “journal” ของนักเขียนนั่นเอง

การเขียนบันทึกยังเป็นที่ยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเขียนแบบเน้นกระบวนการ (writing process approach) เพราะว่าการเขียนบันทึกนั้นเป็นกระบวนการหนึ่งของการเขียน การเขียนบันทึกยังคล้ายๆ กับ “การเขียนอิสระ” (free writing) ในวิชาการเขียน เพื่อให้เป็นที่ที่ผู้เรียนได้ฝึกเขียนเพื่อระดมสมองแสวงหาแนวคิดและเนื้อหาที่จะนำมาเขียนเรียงความในชั้นเรียนได้ แนวคิดของการเขียนแบบ “free writing” ของผู้ทรงคุณวุฒิทางการเขียน Peter Elbow, Ken Macrorie และ Donald Murray ก็คือให้ผู้เขียนเขียนได้อย่างอิสระ เขียนในสิ่งที่ตนรู้ ที่ตนเองอยากเขียน ไม่ต้องติดกับกับดักทางภาษา เช่น หลักไวยากรณ์

บันทึกแบบมีผู้ได้อบนั้นมียุทธศาสตร์อย่างมากต่อทักษะการเขียน จากการวิจัยการเขียนบันทึกแบบมีผู้ได้อบ (dialogue journals) ในชั้นเรียนตั้งแต่ระดับประถมในชั้นเรียนทั้งที่เป็นภาษาแม่ และในชั้นเรียนภาษาต่างประเทศ (Staton and others, 1988; Peyton & Staton, 1993; Spack & Sadow, 1983) ต่างชี้ให้เห็นว่า การเขียนบันทึกแบบนี้นั้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดในหัวข้อที่จะเขียนมากขึ้น และเสริมสร้างทักษะการเขียนให้คล่องขึ้น จากการศึกษาการเขียนบันทึกแบบได้อบนี้ Spack และ Sadow (1983) พบว่า การเขียนบันทึกแบบนี้เป็นการเขียนที่ไม่กดดัน เหมาะสำหรับผู้ที่กำลังเรียนภาษาอังกฤษได้มีโอกาสแสดงออกและใช้ภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างข้างล่างนี้ ผู้เขียนบทความนี้มาจากบันทึกได้อบระหว่างผู้สอนชาวต่างประเทศกับผู้เรียนนิสิตไทยคนหนึ่ง ซึ่งได้เขียนได้อบกันสัปดาห์ละครั้ง เป็นระยะเวลาหนึ่งภาคการศึกษา ในชั้นเรียนการเขียนภาษาอังกฤษขั้นต้น ระดับมหาวิทยาลัย

Dear My teacher

Today I'm very tired when I have a hurry in your hour but it is not a problem. I'm very puzzle when I read a message on the blackboard about the type of shoes, then I start understand. If I describe the people I can write everything while I look, that's true? If the people are over 100 years old what I write about that age?

Dear my teacher,

I feel that the lesson later midterm is difficult than before midterm. The lesson 1-4 is basic to write. It has an easy grammar don't use the idea to do it but in lesson 5 I use the idea to reply the sentence, example two-sentence is contrast we use but, on the sentence we can expect we use and. Sometime I'm puzzled touse and, so or but. I'm not remember about grammar is past simple, past perfect, and past continuous. Can you tell me about use it? When we use it? Grammar is tell about the story in the past, future, and simple. What type of grammar tell that? It is important to say and write in the sentence about lesson 5. I hope you reply me.

หากสังเกตการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการแสดงออก ตลอดจนจำนวน บรรทัดที่ผู้เรียนเขียนเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่ผ่านมาไป ฉบับแรกลงวันที่ 6 มิถุนายน ผู้เขียน เขียนถามเกี่ยวกับคำศัพท์เกี่ยวกับการบรรยายอายุ อีกฉบับเป็นฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม ผู้เขียนบรรยายความรู้สึกที่มีต่อเนื้อหาในบทเรียน และซักถามข้อสงสัย จะเห็นว่าผู้เขียน ไม่ได้เขียนเฉพาะคำถาม แต่มีการบรรยายเล่าถึงความคิดความเข้าใจที่ตนเองมีต่อเนื้อหา ในบทเรียนนั้น

การเขียนบันทึกเพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัย

การเขียนบันทึกเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้เขียนบันทึกประเภทนี้คือผู้ที่ทำการวิจัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอยู่ การเขียน บันทึกเพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัยนั้นจะต้องมีระบบในการเขียนบันทึกที่แน่นอน และ จะต้องเขียนทุกวัน โดยเฉพาะเมื่อทำการวิจัยอยู่ในภาคสนาม ผู้วิจัยจะต้องลงมือเขียน ทันทีที่การลงภาคสนามในแต่ละวันเสร็จสิ้น

การบันทึกเพื่อการวิจัยแบ่งออกกว้างๆ ได้เป็น 3 แบบ คือ (1) บันทึกการสังเกตการณ์อย่างตรงไปตรงมา มีการตีความเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (2) บันทึกการสังเกตการณ์ตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อพยายามหาความหมายจากการสังเกตการณ์และประสบการณ์ (3) บันทึกทางวิธีการวิจัย เพื่อใช้เป็น ‘metacognitive reminder’ เพื่อเตือนให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการวิจัย เป็นเสมือนบันทึกความจำ หรือ “a kind of written bulletin board” (Clark, 1994 cited in Sandra, 1996) การเขียนบันทึกเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยนั้น มักใช้เป็นที่บันทึกบทบาทของนักวิจัยในงานวิจัยชิ้นนั้นเพื่อนำมาเป็นประกอบเป็นเครื่องชี้วัดความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล (Triangulation) นอกจากนั้นยังใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับประชากรในการวิจัยชิ้นนั้นๆ ได้ด้วย (Janesick, 1998)

การนำการเขียนบันทึกมาใช้อย่างเป็นระบบ สามารถนำมาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการวิจัย ที่เรียกว่า “diary study” โดยเป็นที่ยอมรับและใช้กันอย่างกว้างขวางในวงการศึกษาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ รวมไปถึงการฝึกอบรมการพัฒนาทางวิชาชีพการสอน (Bailey, 1990; Nunan, 1992; McDonough, 1994)

นอกจากนั้น บันทึกนี้ยังสามารถนำไปใช้ในการประเมินหลักสูตรและการสอนได้ด้วย จากการศึกษาบันทึกที่ผู้เรียนเขียน มักจะพบว่า ผู้เรียนมักจะประเมินการเรียนของตนเอง และการเรียนการสอนไปด้วยในตัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. บันทึกประเมินตนเอง

ในบันทึกการเรียนในแต่ละครั้ง ผู้เรียนมักจะเขียนเล่าถึงความพอใจในการเรียนของตนเองในแต่ละวัน หรือหลังจากที่เรียนจบทุกครั้ง ดังตัวอย่าง

“Today I do an assignment. It’s not difficult yet. Yesterday I just very afraid about the assignment. (Because it’s my first time to do it, you know). But today before the assignment, you tell me you don’t strict about mistake you don’t teach. So I feel better and I can do it!”

“I like this lesson that we studied today. I like to study about grammar and tense. Past tense is not difficult. I think the other tenses are more difficult but I would like to study about “and” “but” “so”. I can understand already. Last Tuesday I still confused but now I’m clear. Is unit 6 easy like this?”

2. บันทึกประเมินหลักสูตรและการสอน

ข้อความที่เขียนในบันทึกสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อการประเมินหลักสูตร การที่ผู้เรียนเขียนบันทึกสะท้อนความคิดที่มีต่อการสอน (to reflect upon the instruction) ของผู้สอน ต่อเนื้อหาในบทเรียนต่อหนังสือเรียนนั้น นับว่าเป็นข้อมูลที่เที่ยงตรงมาก เนื่องจากเป็นข้อมูลที่เป็นถ้อยคำ การเขียนบันทึกเพื่อวัตถุประสงค์ทางการวิจัย สามารถทำได้เป็นประจำตลอดหลักสูตร หรือให้ทำเป็นช่วงๆ เช่น กลางเทอมและปลายเทอม ตัวอย่างเช่นผู้เขียนบทความได้ให้ผู้เรียนเขียนประเมินหลักสูตรหรือเนื้อหาที่ได้เรียนไป ผู้เรียนก็สามารถเขียนได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่ขัดเงิน หรือกลัวว่าจะเขียนผิดอย่างไรก็ตาม การเขียนบันทึกเช่นนี้ควรกระทำเมื่อแน่ใจว่าจะไม่มีผลต่อการให้คะแนน หรือการตัดเกรด ดังนั้นควรให้เขียนหลังจากได้เรียนจบ และควรให้เขียนหลังจากที่ผู้เรียนคุ้นเคยต่อการเขียนบันทึกการเรียนแล้ว ซึ่งผู้เขียนบันทึกการเรียนมักจะสะท้อนความคิดถึงตนเองและหลักสูตรไปในการเขียนบันทึกการเรียนไปพร้อมๆ กัน ดังตัวอย่างที่ผู้เขียนบทความนำมาจากบันทึกในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษวิชาการทางด้านวิศวกรรม นิสิตเขียนว่า

“Yesterday’s class was first time we began to study how to read text. First we should looking for summary or key points to get concepts lesson. Second we should read at questions and look where the answer should be (in what paragraph, what page). Then, read for find the answers. I think the ways we study is good and I want you to give me some examples about how to write or think the response after read each lesson.”

“Yesterday we learn about reading that take me about focus main idea, method meaning and method reading. Method reading are the first look for subject of sentence. Second look for verb of sentence. Third look for object and then look for adjective clause. If the book have summary; it pought to read the first thing. And question too. I like your teaching It make me to read and write be better too.”

นอกจากนี้ หากสังเกตบันทึกที่เป็นตัวอย่างข้างต้นในวิชาการเขียนแล้ว จะเห็นว่าตัวบันทึกเองสามารถนำมาเป็นข้อมูลอย่างดีในการประเมินการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้ในเวลาเดียวกัน

ทัศนคติของผู้เขียนบันทึก

จากประสบการณ์ของผู้เขียนบทความนี้ นิสิต 9 ใน 10 คนที่ได้เขียนบันทึกนี้ เห็นว่า การเขียนบันทึกเป็นประจำนั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนในแง่การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และสร้างเสริมความกล้าในการใช้ภาษาและการแสดงความคิดความรู้สึก นอกจากนั้นแล้วยังเป็นกิจกรรมที่ผู้เขียนรู้สึกสนุกไปในตัว ดังที่นิสิตหลายๆ คนได้กล่าวไว้ระหว่างการให้สัมภาษณ์ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ หลังจากได้เขียนบันทึกแบบได้ตอบมาเป็นระยะเวลาหนึ่งภาคการศึกษา ไว้ดังนี้

“เวลาเขียนก็เขียนเป็นประโยค simple ชธรรมดา แล้วครูก็อ่านเข้าใจ ก็เลยรู้สึกสบายๆ ที่จะเขียน ไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับการเรียงคำ tense ส่วนขยาย แล้วครูก็ไม่แก้ด้วย”

“แรกๆ ไม่อยากเขียน มันน่าเบื่อ ไม่รู้ว่าจะเขียนอะไร โดยเฉพาะให้เขียนเป็นภาษาอังกฤษ และตัวเองก็ไม่มีศัพท์มาก แต่พอต่อมาก็รู้สึกดีขึ้น สนุก และก็นสนุกกับการเขียนมากขึ้น”

“คนที่ไม่ชอบเขียนถ้าได้เขียน journal แล้ว คิดว่าจะต้องชอบเขียนขึ้น อย่างหนู หนูไม่ค่อยชอบเขียนเท่าไร ถ้าครูให้เขียนก็ต้องเขียน และก็เขียนผิดเสมอ แต่พอได้เขียน journals มันเหมือนกับไม่มีข้อจำกัด พอเริ่มลงมือเขียนก็เขียนได้”

“รู้สึกว่าการมาชั้นเรียนการเขียนแล้วต้องเขียน มื้อมันอยากจะเขียน มันคันมือ เพราะว่าทุกวันเราได้เจอได้พบได้เห็นอะไรตั้งหลายอย่าง ก็เลยมีเรื่องที่จะพูด จะเขียน และพอเวลาได้อ่านบันทึกของเพื่อนแล้ว มันสนุก แต่เขียนเองยิ่งสนุกกว่า”

ผู้เขียนบทความนี้ ได้ส่งเสริมการเขียนบันทึกในวิชาการอ่านภาษาอังกฤษทางด้านวิศวกรรม นิสิตส่วนใหญ่ 20 จาก 22 คนคิดว่าภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ยาก และกลัวการเขียนภาษาอังกฤษแต่จากการสัมภาษณ์ผู้เรียนอย่างไม่เป็นทางการหลังจากที่ได้ให้นิสิตเขียนบันทึกเป็นภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอแล้ว นิสิตได้ให้ความเห็นว่า การที่ได้เขียนบันทึกเป็นภาษาอังกฤษบ่อยๆ โดยไม่เน้นความถูกต้องทางภาษานั้นทำให้ “ไม่กลัวที่จะต้องอ่านอะไรที่เป็นภาษาอังกฤษและยังกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมด้วย” นิสิตคนหนึ่งเขียนไว้ในบันทึกที่เขียนตอบคำถามที่ผู้เขียนบทความนี้ได้เขียนได้ตอบไว้ในบันทึกของนิสิต ว่า

“I think solution for practice engineer gain much knowledge in English. The important help they have knowledge is writing reading and speaking. First writing. Because writing is practice confidence for them. If they write always, they will memory English in the brain. If they memory, they can write fluence”

การใช้การเขียนบันทึกให้ได้ประโยชน์สูงสุด

ในการนำการเขียนบันทึกมาให้ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่นั้น มีหลักการดังต่อไปนี้

1. หลักในการเริ่มต้น

- เริ่มจากกลุ่มเล็กก่อน เพียงหนึ่งกลุ่ม
- การเขียนตอบควรจะเป็นประจำสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม ไม่จำเป็นต้องเขียนตอบทุกครั้ง นอกเสียจากว่า ครูต้องการเขียนเป็นแนวบันทึกโต้ตอบ (dialogue journals)
- ข้อสำคัญที่สุดก็คือ ต้องให้ผู้เขียนได้เขียนเป็นประจำจนผู้เขียนซึ่งเป็นผู้เรียนไม่รู้สึกตกใจหรือเกร็งต่อการเขียนที่เน้นการแสดงออกเช่นนี้ ดังนั้นผู้เขียนบทความนี้จึงขอแนะนำให้มอบงานการเขียนบันทึกนี้ให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนทุกครั้ง หรืออย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

2. หลักในการให้งาน

Fulwiler (1987: 6-7) ได้นำข้อแนะนำในการให้งานเขียนบันทึกในชั้นเรียนของ The National Council of Teachers of English ไว้ดังนี้

- อธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การเขียนบันทึกในชั้นเรียนมีลักษณะที่ผสมผสานระหว่างการจดโน้ตในชั้นเรียนกับการเขียนบันทึกประจำวัน ผู้เขียนสามารถใช้สรรพนามแทนตัวเอง แต่เนื้อหาในบันทึกจะต้องเกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน
- ให้ผู้เรียนมีสมุดโน้ตที่สามารถแบ่งออกเป็นสัดส่วนได้
- แนะนำให้ผู้เรียนแบ่งสมุดโน้ตออกเป็นตอนๆ แต่ละตอน เพื่อการบันทึกในแต่ละเรื่อง พร้อมทั้งแบ่งไว้เพื่อบันทึกความรู้คิดที่เป็นส่วนตัว
- ให้ผู้เรียนเขียนบันทึกในห้องเรียน ส่วนผู้สอนควรมีบันทึกของตนเอง และเขียนพร้อมกับผู้เรียนไปด้วย
- นำงานเขียนของผู้เรียนที่เขียนในชั้นเรียนมาอ่านในชั้นเรียนเพื่อเป็นการให้ “credit” แก่งานเขียนที่ไม่มีคะแนน
- ให้คะแนนโดยนับปริมาณการบันทึก หรืออาจให้เป็นคะแนนเก็บเพิ่มในวิชานั้นๆ แทนการตรวจให้คะแนน หรืออาจให้บันทึกนั้นเป็นคู่มือในการสอบได้

- ไม่ต้องเขียนโต้ตอบบันทึกทุกฉบับ แต่ให้เขียนตอบบางฉบับที่ผู้สอนเห็นควรว่าจะต้องเขียนตอบ
- ในตอนท้ายของภาคการศึกษา ให้ผู้เรียนนับจำนวน ใส่หัวข้อในแต่ละครั้งที่บันทึก และให้เขียนสรุปแบบประเมิน ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนจะได้ทบทวนบันทึกที่ได้เขียนไปและเขียนสะท้อนความคิดในสรุปได้

จากประสบการณ์ของผู้เขียนบทความ นักเรียนไทยนั้นยังไม่เคยชินกับการเขียนแบบนี้ ผู้เรียนมักจะรู้สึกสับสนว่าควรจะเขียนอะไร อย่างไรดี เพื่อให้ผู้เรียนไม่รู้สึksenนั้นนอกจากทำตามคำแนะนำข้างต้นแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าผู้ให้สอนอาจจะต้อง

- อธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจว่า เขียนบันทึกไปทำไม ผู้สอนจะต้องบอกเหตุผลในการเขียนว่าเขียนไปเพื่ออะไร เช่น เพื่อเป็นการสรุปเรื่องที่เรียน เพื่อเป็นบันทึกความจำ เพื่อวิเคราะห์เนื้อเรื่อง หรือเพื่อแสดงความรู้สึก เป็นต้น
- ให้หัวข้อ หรือคำถามที่ไม่แคบและไม่กว้างจนเกินไป คำถามนั้นจะต้องกระตุ้นให้ผู้อ่านเขียนได้อย่างสะท้อนความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ผู้สอนจะต้องบอกว่าให้เขียนอะไร โดยให้คำถามนำ เช่น วันนี้เรียนเรื่องอะไร จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในแง่ปฏิบัติได้อย่างไร
- ผู้ให้งานจะต้องบอกว่าจะนำบันทึกไปใช้อย่างไร เช่น จะนำบันทึกไปประกอบการเรียน หรือการอภิปรายหัวข้อที่เรียนในชั้น หรือเพื่อผู้สอนจะนำไปอ่านประกอบการสอน
- ในชั้นเรียนโดยทั่วไป ผู้สอนควรตั้งคำถามที่ไม่กว้างและไม่แคบจนเกินไป เพื่อให้ให้นักเรียนที่ไม่สามารถเขียนได้เนื่องจากยังนึกถึงเรื่องที่จะเขียนไม่ได้ (ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้เขียนบทความนี้ ปัญหาที่พบในการเขียนบันทึกของผู้เรียนก็คือ “ไม่มีเรื่องอะไรจะเขียน” หรือ “ไม่รู้จะเขียนอะไร” เป็นต้น ผู้สอนอาจจะยกประเด็นคำถาม เช่น วันนี้เรียนเรื่อง present simple tense ไปทำไม เรียน present simple tense แล้วทำให้เราเข้าใจภาษาอังกฤษว่าเป็นอย่างไร หรืออาจจะให้ผู้เรียนเขียนสรุปความเข้าใจของตนเองในเรื่องที่ได้เรียน

3. หลักในการเขียนตอบ

การเขียนบันทึกในลักษณะแบบโต้ตอบจะให้ประโยชน์ต่อผู้เขียนมาก (ซึ่งผู้เขียนบทความนี้ได้เคยเขียนถึงในฉบับที่ 7) หลักในการเขียนตอบนั้นมีประเด็นที่สำคัญที่นักวิชาการหลายคนกล่าวเป็นเสียงเดียวกันก็คือ การเขียนบันทึกต้องเป็นที่ที่ “ปลอดความเสี่ยง” (risk free) ผู้เขียนตอบต้องเขียนตอบในแนวบวก ไม่ควรเขียนตอบกลับในแนวลบ เพราะจะทำให้ผู้เขียน(ผู้เรียน)หยุดชะงัก และมีความรู้สึกด้านลบต่อการเขียนบันทึกและการเขียนโดยรวม หลักที่สำคัญอีกข้อหนึ่งก็คือ ไม่ควรเน้นการเขียนอย่างเป็นแบบแผนที่ถูกต้อง โดยเฉพาะเมื่อใช้ในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ เพราะจะทำให้นักเรียนกลัวการถูกตัดสิน และสกัดกั้นความคิดที่สะท้อนออกมาจากความคิดคำนึงโดยแท้จริงของผู้เขียน

4. ปัญหาเมื่อผู้เขียนไม่สามารถเขียนได้

ในบางกรณีผู้เรียนอาจเกิดความรู้สึกที่ว่า “ไม่รู้จะเขียนอะไรดี” อาจเกิดขึ้นได้ ผู้เขียนบทความนี้จึงได้เรียบเรียงคำแนะนำสำหรับครูผู้ให้งานเขียนบันทึกแก่ผู้เรียนจาก หนังสือชื่อ Idea Plus: A collection of Practical Teaching Ideas ไว้สำหรับแก้ปัญหาเมื่อนิสิต “คิดไม่ออกว่าจะเขียนอะไรดี” ไว้ ดังนี้

- ให้เปรียบเทียบสมุดบันทึกว่าเป็นเสมือนกล่องเครื่องประดับที่มีไว้สำหรับบันทึก ถ้อยคำของผู้บันทึก หรือถ้อยคำที่ได้จากการอ่านที่ประทับใจ ข้อคิด คำคม ข้อความที่น่าสนใจ เฉียบแหลม ความเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมย การเล่นคำ
- ให้เปรียบเทียบสมุดบันทึกเป็นอัลบั้มและตัวผู้เขียนเป็นผู้ถ่ายรูปที่กดชัตเตอร์รูปของชีวิต มีทั้งรูปที่เป็นด้านมืด และด้านสว่างของชีวิต ด้านที่มีสีสันของชีวิต แง่มุมที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวตน ผู้เขียนคือผู้จับภาพในแง่มุมต่างๆ
- ให้เปรียบเทียบสมุดบันทึกเป็นเสมือนอารมณ์ระดับกายที่มีหลากหลายรูปแบบ ให้ผู้เขียนเปรียบเทียบตัวเองกำลังใส่อารมณ์ที่ตัวเองไม่เคยใส่แล้วยืนอยู่ตรงหน้ากระจก คิดว่าตัวเองเป็นชาวปารีส ชาวภารตะ หรือผู้ดีอังกฤษ แล้วคิดว่าตัวเองจะทำอะไร จะเป็นอย่างไรเมื่อสวมใส่เสื้อผ่านานาชาติเหล่านั้น คิดว่าตัวเองเห็นอะไรในงานเขียนชิ้นที่อ่านและกำลังเขียนถึงอยู่

- ให้เปรียบเทียบบันทึกที่เป็นเสมือนโต้ะเขียนแบบ ที่ผู้เขียนกำลังร่างแบบของบ้านในอนาคตที่ทุกรายละเอียดมีความจำเป็น ถ้าจะสร้างบ้านของตัวเองจะสร้างอย่างไร มองความคิดในการสร้างบ้าน ใส่ห้องแห่งความคิดต่างๆลงไป
- ให้เปรียบเทียบบันทึกเสมือนเครื่องบันทึกเสียงที่ต่อตรงกับสมองของผู้บันทึก ซึ่งเครื่องบันทึกจะบันทึกความคิดคำนึงที่อยู่ในใจ ในระหว่างบันทึกไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องในการเขียน แต่ให้บันทึกความคิดที่กำลังพรู้งปรูก่อน เขียนให้เร็วเท่าทันความคิดที่ลั่งไหลออกมา ผู้เขียนสามารถใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่างๆ ได้ตามใจ อาจจะเขียนข้ามบรรทัดไม่เป็นรูปแบบเหมือนการเขียนธรรมดาที่ต้องเขียนไปทีละบรรทัดก็ได้
- ให้เปรียบเทียบบันทึกเหมือนกับการเขียนจดหมายถึงตัวเอง ผู้เขียนคิดว่าจะเขียนถึงตัวเองอย่างไร คิดว่าตัวเองอยากรู้อะไร คิดว่าตัวเองอยากจดจำสิ่งใดในเวลา 10 ปีที่ผ่านมา เขียนบทสนทนาถึงตัวเอง โต้เถียงโต้แย้งหรือเห็นคล้อยตามกับตัวเอง

สรุป

Vygotsky (1978; 1986) นักปรัชญาและจิตวิทยาชาวรัสเซียผู้เรื่อรนามผู้หนึ่งได้กล่าวไว้ว่า การใช้ภาษาคือการค้นหาความหมาย และความหมายนั้นเกิดจากการได้ใช้ภาษาและสังคมแห่งการถ้อยคำด้วย Britton (1975) นักวิชาการชาวอังกฤษผู้เรื่อรนามอีกผู้หนึ่งก็ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้ภาษาว่า เปรียบเหมือนมหาสมุทรแห่งความหมาย นอกจากนั้นแล้ว การเขียนก็คือการคิด นั่นก็คือ ยิ่งมนุษย์ได้ใช้ภาษามากเท่าใด มนุษย์ก็ยิ่งได้ความคิดและเข้าใจความหมายมากเท่านั้น การเขียนบันทึกจึงเปรียบเสมือนการใช้ภาษาเพื่อหาและสร้างความหมายในเวลาเดียวกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด ผู้อ่านจะไม่สามารถทราบถึงพลังของการเขียนบันทึกอย่างแท้จริงได้ถ้าผู้อ่านไม่ได้ลองนำไปใช้ ข้อด้อยของการนำบันทึกไปใช้ก็คือเรื่องเวลาเท่านั้น ถ้าหากผู้อ่านสามารถแบ่งเวลาที่หมดไปกับการเตรียมความพร้อมทั้งของผู้เรียนและผู้สอนในตอนต้นหรือตอนท้ายชั่วโมงของการสอนเขียนบันทึกในช่วงเวลาดังกล่าวนับว่าเป็นการใช้เวลาได้อย่างไม่มีผลเสีย ในทางกลับกัน มีแต่ผลได้ ดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดในบทความนี้

References

- Atwell, N. 1987. **In the Middle: Writing, Reading, and Learning with Adolescents.** Portsmouth, NH: Boyton Cook.
- Bailey, K. M. 1990. "The Use of Diary Studies in Teacher Education Programs." In J. C. Richards and D. Nunan, editor. **Second Language Teacher Education**, pp. 215-226. Cambridge: CUP.
- Brewster, M. 1988. "Ten Ways to Revive Tired Learning Logs." **English Journal** 77 (February): 57.
- Britton, J. 1975. **The Development of Writing Abilities.** London: Macmillan.
- Clark, P. G. 1994. "Learning on Interdisciplinary Gerontological Teams" **Educational Gerontology** 20, 4 (June): 349-364, cited in K. Sandra. 1996. **Journal; Writing and Adult Learning.** ERIC Digest. No. 174. (ED 399413)
- Elbow, Peter. 1981. **Writing with Power.** New York: OUP.
- , 1973. **Writing without Teachers.** New York: OUP.
- Fulps, J. S. and Young, T.A. 1991. "The What, Why, When and How of Reading Response Journal." **Reading Horizontal** 32, 2: 109-116.
- Fulwiler, Toby, editor. 1987. "Guidelines for Using Journals in School Settings." In **The Journal Book.** Portsmouth, NH: Boyton/Cook
- Janesick, V. J. 1998. **Journal Writing as a Qualitative Research Technique: History, Issues, and Reflections.** Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, San Diego, CA, April 13-17. (copy)
- Kirby, D. & Liner, T. 1981. **Inside Out: Developmental Strategies for Teaching Writing.** Upper Monclair, NJ: Boyton/Cook.
- McDonough, J. 1994. "A teacher look at teachers' diaries." **ELT Journal** 8, 1 (January): 57-65.
- Marcrore, K. 1987. "Forward." In T. Fulwiler, editor. **The Journal Book.** Portsmouth, NH: Boyton/Cook.
- Murray, D. 1990. "Write before Writing." In T. Newkirk, editor. **To Compose: Teaching Writing in High School and College**, pp. 33-42. Portsmouth, NH: Heinemann.
- National Council of Teachers of English. 1992. **Idea Plus: A Collection of Practical Teaching Ideas, Book ten.** Urbana, Ill.: NCTE.

- Nunan, David. 1992. **Research Methods in Language Learning**. Cambridge: CUP.
- Perham, A. J. 1992. "Collaborative Journals," paper presented at the National Council of Teachers of English Conference, cited in K. Sandra. 1996. **Journal; Writing and Adult Learning**. ERIC Digest. No. 174. (ED 399413)
- Perl, S. 1994. "The Composing Process of Unskilled ESL Writers." In S. Perl, editor. **Landmark Essay on Writing Process**, pp. 39-62. Davis, Calif.: Hergamoras Press.
- Peyton, J. K. 1988. "Dialogue Writing-Bridge from Talk to Essay." In J. Staton [and others], editor. **Dialogue Journal Communications; Classroom, Linguistic, Social and Cognitive Reviews**, pp. 88-106. Norwood, N. J.: Ablex.
- Peyton, J. K. & Staton, J. 1993. **Dialogue Journals in the Multilingual Classroom: Building Language Fluency and Writing Skills through Written Interaction**. Norwood, N. J.: Ablex.
- . 1990. **Dialogue Journal Writing with Nonnative English Speakers: a Handbook for Teachers**. Alexandria, Va.: TESOL.
- Reed, L. 1988. "Dialogue Journals Make My Whole Year Flow: The Teacher's Perspective." In J. Staton, [and others.] **Dialogue Journal Communications; Classroom, Linguistic, Social and Cognitive Reviews**. Norwood, N. J.: Ablex.
- Smith, C. B. 1988. "Does it Help to Write about Your Reading?" **Journal of Reading** 30 (December): 276-277.
- Spack, R. & Sadow, C. 1983. "Student-Teacher Working Journals in ESL Freshman Composition." **TESOL Quarterly** 17, 4: 575-593.
- Vygotsky, L. 1986. **Thought and Language**. Translated by A. Kozulin. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- . 1978. **Mind in Society: the Development of Higher Psychological Processes**. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Wollman-Bonilla, J. E. 1989. "Reading journals: Invitations to Participate in Literature." **The Reading Teacher** 43, 2 (November): 112-120.

